

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

MMM:n lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta VN/13862/2022

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausunto

Hämeen ELY-keskus pitää hyvin myönteisenä kehitystä, että yritys- ja hanketuen sekä rakennetukea koskevia säännöksiä yhtenäistetään kaikilta niiltä osin kuin se on mahdollista. Tältä osin voisi esityksen viimeistelyssä tehdä vielä joitain yritys- ja hanketukia koskevaan kehittämistukilakiin esitettyjä muutoksia.

4 §. Maatilan määritelmä

Hämeen ELY-keskus toteaa, että maatilan määritelmän tulisi olla mahdollisimman yksiselitteinen ja yhteneväinen kaikkien tukijärjestelmien kanssa. Tämä vaatii selvää täsmennystä nykyiseen kauteen verrattuna, sillä nykyisellä ohjelmakaudella uusia tilatunnuksia on YTA-alueilla myönnetty, vaikka järjestelyissä on ollut viitteitä 14 b §:ssä tarkoitettua tukiehtojen kiertämisestä. Myös verotukselliset seikat ovat saattaneet johtaa järjestelyihin. Voidaanko rakennetukilaissa tarkoitettu kiertämisestä katsoa myös tilanteet, joissa kiertäminen johtuisi muista kuin rakennetukia koskevista tukijärjestelmistä? Toisaalta tuen saajien pitää voida luottaa hallinnon tekemiin aikaisempiin ratkaisuihin maatilan määrittelyissä. Vasta investointitukien maksatuksen yhteydessä (51 a §) ilmi tulevista keinotekoisista järjestelyistä aiheutuvat seuraamukset voisivat olla hyvin kohtalokkaita tuen saajille.

5 §. Tuen saaja

ELY-keskus toteaa, että kiinteistön hallinta voi perustua omistusoikeuden ja vuokraoikeuden lisäksi myös muulla perusteella saatuun hallintaoikeuteen. Lisäksi olisi tarkemmin säädettävä, miten peruskuivatuksen tuen myöntämisessä otetaan huomioon ne hyötyä saavat maanomistajat, jotka eivät täytä tuen saajaa koskevia edellytyksiä.

13 § Toimenpiteen aloittaminen

Toimenpiteen aloittamiseen omalla riskillä sisältyy positiivisten seikkojen lisäksi myös negatiivisia piirteitä, joita on tullut esille maaseudun yritystukien myöntöprosessissa. Onko rakennetuissa tarkoitus määrittää selkeät viimeiset päätöspäivämäärät hakujaksoille? Maaseudun yritystuissa näin ei ole, minkä vuoksi jo aloitettujen hankkeiden puutteellisten hakemusten täydentämistä saatetaan odottaa hyvinkin pitkiä aikoja. Olisi kuitenkin suotavaa, että jokaiselle hakujaksolle määritettäisiin nykyiseen tapaan myös päätöksenteon jaksot ja ettei hanketta aloittamalla voisi pitkittää päätösprosessin kestoa. Toisaalta myös sinänsä tukikelpoisillekin investoinneille voidaan joutua tekemään hallinnossa kielteisiä päätöksiä, jos investointeihin käytettävissä olevat varat eivät vain riitä hakujakson kaikkien tukikelpoisten hakemusten positiiviseen käsittelyyn. Ainakin viestinnässä tulisi korostaa, että hankkeen aloittaminen ennen tukipäätöstä voi aina sisältää hakijalle ennalta arvaamattomia riskejä.

19 § Toimenpiteen toteutusaika

Joustot hakuajoissa ovat asiakkaan näkökulmasta toivottavia. Osittain myöhästymiset saattavat johtua kuitenkin siitä, että sähköisessä ympäristössä asiakkaat myös odottavat ja luottavat saavansa hallinnolta entistä enemmän automaattisia muistutuksia. Hämeessäkin olemme keränneet tietoja manuaalisesti asiakkaiden muistutuksia varten. Jatkossa toivoisimme, että järjestelmästä lähtisi automaattisia muistutuksia nykyistä enemmän. Samalla saisimme hallintoon myöhästyneitä hakemuksia entistä vähemmän.

20 §. Tuen käyttöä koskevat ehdot

Hämeen ELY-keskus pitää hyvänä ehdotettua muutosta, että ELY-keskukselta pyydettävästä lupamenettelystä luovuttaisiin. Luovutustilanteiden osalta säännöselähdöksessä todettaisiin jatkossa, että mahdollisten perintöoikeudellisten saantojen ja sukupolvenvaihdostilanteiden lisäksi käyttöaikaa koskevaa ehtoa ei rikota, jos tilalle hankitaan vastaavaa omaisuutta tai toteutetaan tietynlainen yritysjärjestely. Kuitenkin näiden ohella on mahdollista ja varsin tyypillistä se, että tuensaaja luovuttaa omaisuutta tai tuetun liiketoiminnan toiselle yritykselle, joka olisi itsekkin tukikelpoinen. Tällainen luovutus tulisi olla hyväksyttävä varsinaisten yritysjärjestely -termin alaan kuuluvien toimien lisäksi, mutta se ei nyt ilmene pykälän sanamuodosta.

Yleisesti on todettava, että sana yritysjärjestely ja luovutus eivät ole selkeitä ja aiheuttavat haastavia tulkintatilanteita. Vähintään perusteluissa tulisi ottaa kantaa siihen, miten Oy:n enemmistöosakkuuden tai esim. 100 % osakekannan myyntiä pitää tulkita. Tämä on erityisen merkityksellistä yritystukien osalta, mutta myös rakennetuen investointitukea voidaan myöntää yritykselle. Asiasta on yritystukien osalta oikeuskäytäntöä, mutta ELY-keskusten jatkotoimenpiteistä vastaavat lakimiehet ovat jo ennen

2.8.2022

lausuntovaihetta tuoneet esiin ministeriön rakenne- sekä yritys- ja hanketukia koskevan lakiehdotusten valmistelijoille, että suhtautuminen vaihtelee ja joka tapauksessa eroaa esimerkiksi yritysten kehittämisavustuksia koskevassa lainsäädännössä (nyk. laki 758/2021) jo pitkään voimassa olleesta tulkinnasta. Yrityksen kehittämisavustusten osalta kumpaakaan mainitunlaista osakekauppaa ei ole useaan ohjelmakauteen katsottu ongelmalliseksi seikaksi käyttöaikaa koskevan ehdon kannalta. Ongelmallista on ainoastaan, jos samanaikaisesti esim. tuettu toiminta lopetetaan tai sitä olennaisesti supistetaan. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ELY-keskuksista pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävien tukien ehtojen ja takaisinperinnän ehtojen tulisi yhdenvertaisuuden ja kohtuullisuuden näkökulmasta linjassa keskenään.

29 § Tuen hakeminen sähköisesti

Lähtökohtaisesti sähköinen haku ainoana hakumuotona on hyvä uudistus. Hallinnossa tulisi kuitenkin jotenkin varautua odottamattomiin ongelmatilanteisiin. Näin voi olla esimerkiksi joissakin yhteisomistuksissa tai yhteisissä hankkeissa (esim. ojitushankkeet), joissa kaikki yhteishakijat eivät välttämättä voi nykyisillä menetelmillä tunnistautua sähköiseen hakuun. Voisiko Ruokavirastolle annetun määräysenantovaltuuden perusteella antaa lisämääräyksiä myös sellaisia poikkeustilanteita varten, joissa maaseutuhallinnon sisäisin menetelmin yksi henkilö voisi saada oikeudet Hyrrään muiden osakkaiden kirjallisen valtuutuksen perusteella? Tai voisiko Tukisovellukseen hyväksyttäviä valtuuksia käyttää myös Hyrrässä?

45 a §. Tuen palauttaminen

Hämeen ELY-keskus pitää tuen palauttamista koskevaa velvollisuuden lisäämistä lakiin perusteltuna ja eri tukimuotoja yhtenäistävänä. Kuitenkin on tilanteita, joissa palautusvelvollisuus täyttyy mutta asiakas ei suostu palauttamaan. Tällöin tulisi olla selvää, että ELY-keskuksella on velvollisuus periä tuki takaisin, kun palautusvelvollisuutta ei ole noudatettu. ELY-keskus katsoo, että jo 46 §:n sanamuodosta tulisi käydä ilmi, että velvollisuus perintään on, jos tukea ei ole palautettu 45 a §:n mukaisesti. Tämäkin yhtenäistäisi ELY-keskuksista pienille ja keskisuurille yritykselle myönnettävien tukia koskevaa lainsäädäntöä.

46 §. Tuen maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä

Hämeen ELY-keskus viittaa edellä 20 §:n kohdalla lausuttuun 5 kohdan osalta. ELY-keskus esittää kohtaan otettavaksi mukaan lisäyksen siitä, että luovutettu tukikelpoiselle luovutuksensaajalle.

Ehdotetun 2 momentissa näyttäisi ajallinen suhteuttaminen koskea vain luovutustilanteita, ei toiminnan lopettamistilanteita. Esitetyssä muodossaan käytäntö tiukkenisi menneistä ohjelmakausista. ELY-keskus esittää, että takaisinperintää voitaisiin suhteuttaa aikaan myös tilanteissa, joissa toiminta on lopetettu ennen viiden vuoden määräajan kulumista. Myös

2.8.2022

yhteneväisyys uuteen hanke- ja yritystukia koskevan lakiehdotuksen on varmistettava tältä osin.

Lisäksi Hämeen ELY-keskus on edellä 45 a §:n kohdalla lausunut, että palautusvelvollisuuden laiminlyönnistä aiheutuvan takaisinperintävelvollisuus tulisi kirjata lakiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on ratkaissut Yksikön päällikkö Kari Kivikko.

Liitteet	Kirjoita tähän
Jakelu	Kirjoita tähän
Tiedoksi	Kirjoita tähän

Tämä asiakirja KEHA/6428/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/6428/2022 har godkänts elektroniskt

Kivikko Kari 02.08.2022 10:13